

EEN ONVERWACHTE PETER

I. — BOERKE NAAS.

Het is een stikkeete dag geweest der maand Juni 1521, doch nu sliert de avondkoelte verfrisschend over het zwatelende koren, doorspikkeld met het vermiljoen der kollen en het vriendelijk blauw van haar graanbedgezellinnetje.

Over de breede heirbaan, grijswit van het mulle zand, stapt een gespoorde ruiter voort, zijn paard bij den teugel leidend, dat hem hinkend en trekbeend komt nastrompelen.

Het is een jongeling van vooraan in de twintig jaar. Rijzig is zijn gestalte; fraai en bevallig zijn de gelaatstrekken.

De houding, de gang, geheel het uiterlijk, vertoonen dit zelfbetrouwen, die bewustheid van meerderheid en dien hoffelijken zwier, welke aanstonds de hooge afkomst verraden.

De kleeding is die van een edelman, fijn en sierlijk, doch ongezoekt; bijna eenvoudige. Alleen de dolk, die, aan lederen riempjes gehecht, op zijn dij glinstert, heeft een prach-

tig gevest van edelgesteenten omzet en steekt in eene scheede, kunstig gedreven en van kostelijk metaal.

Om de frischheid van den avondwind op te vangen, neemt hij den rijken vilten hoed af, waaround eene lange wuivende veder krult.

Nu in het rozig licht der ondergaande zon, met ontblooten hoofde, kunnen wij hem nauwkeurig opnemen, hetgeen wij ook doen, want hij is onze belangstelling overwaardig.

Het voorhoofd is breed en hoog gewelfd; de neus is welgevormd en vertoont een weinig de gebogen lijn van den haviksbek; een jonge baard krult om kin en bovenlip. Het onderste kinnebak is wel wat tamelijk breed en wat sterk afgeteekend, doch verre van te ontsieren, geeft dit aan zijn gelaat eene krachtdadige en besloten uitdrukking. De lichtbruine tint, die de bloemige kleur overwaast, doet ook nog meer de natuurlijke schoonheid uitschijnen. De blonde haarlokken, die den

«O, mijn lief en dierbaar Vlaanderen».

noordschen oorsprong aanduiden, hangen in krullen tot op den fijnen kraag van Brusselschen kant, die zich op de flinke schouders ontvouwt. Doch de oogen bijzonder zijn de spiegel der ziel en getuigen van eene goedhartige, maar ook van eene trotsche en onversaagde inborst. Zij tintelen van levenslust en schijnen met overmoedig betrouwen in de toekomst te staren.

Adel en heerschappij, gezondheid en jeugd, liefde en rijkdom, dit alles samengepaard, kan alleen zulke blikken geven.

De ongelukkige, de verdrukte, de arme, de bedroefde en de zieke beuren nooit zóó het hoofd op om het hemelazuur aan te staren.

De jongeling is nu bij een draai van den weg blijven staan en laat het oog waren over de geurige weelderige velden, waaruit het krekelsesjirp opstijgt, en die droomen in de

wonne van dien Juniavond.

Met een wellustige fierheid overziet hij die uitgestrekte landouwen en als onwillekeurig ontsnappen hem de woorden:

— O, mijn lief en dierbaar Vlaanderen, gij zijt waarlijk de schoonste parel in mijne kroon!

Niemand is daar om hem te antwoorden, doch het paard laat een scherp gehinnik hoo- ren en schudt ongeduldig den kop.

De reiziger ontwaakt daardoor uit zijne korte mijmering.

Opgeruimd nadert hij het dier.

— Ja, Bles, ik hoor u wel! spreekt hij vroo- lijk zijn schimmel toe, terwijl hij zijn hand streelend over nek en manen laat gaan. Gij vindt dat de reis wat ongemakkelijk is, niet waar? Gij hebt uw poot bezeerd en gij droomt zeker van het frisch stroo en de volle kribbe

Denderwindeke

van uwen stal. Bles, ge moet het maar goed schikken gelijk uw meester, want waar wij zullen vernachten, daar weet ik zooveel van als gij. Ah! ginder zie ik toch een levend wezen aankomen, wij zullen gaan vernemen waar we zijn.

Inderdaad, een landman kwam van achter het koren uit, hak en spade op den rug en langzaam naar de heirbaan stappende.

— Hé, vriend, roept de jongeling hem toe, waar ben ik hier ergens?

— Zijt ge verdwaald, kameraad, antwoordde de buitenman, die den jongeling voor een eenvoudigen ruiter uit het leger neemt.

— Geheel en al.

— Waar moet ge heen?

— Naar Brussel.

— Wat zegt ge?

— Naar Brussel, vriend.

— En moet ge daar vandaag nog zijn?

— Hoe ver is dat van hier?

— Hé... hé!... Dat kan ik niet juist zeggen,

maar met uw mank paard zult gij er toch vóór morgenochtend niet geraken.

— Waar ben ik hier ergens?

— Te Denderwindeke, kameraad. Ge ziet ginder dat bosch, niet waar? Als ge dat door zijt, ligt het dorp nog een paar boogschoten verder.

Hoeveel een boogschot is bij landlieden, zal nooit iemand te weet kunnen komen.

De jongeling meende dit zeker ook, want hij glimlachte eens en zei:

— Dan ben ik toch op goeden weg?

— Jawel, kameraad.

— Hartelijk dank voor de inlichting!

En den stap een weinig verhaastende, ging hij met zijn paard in de richting van het bosch, dat reeds in eene geheimzinnige schemering wegdommelde.

Toen de ruiter het bosch was doorgestaan en opnieuw over het vlakke veld stapte, was de avond geheel gevallen.

Ruiter en paard waren vermoeid en de eer-

Boerke Naas

ste zag met vreugde eene hut langs den weg staan. Zij had maar leemen muren en een strooien dak, doch keus was er niet en uitrusten was de hoofdzaak.

Vóór de schamele woning was een man bezemrijs aan 't snijden en binden, terwijl hij lustig zong:

Daar reed er een heer met zijn schildknecht,
Santio!

Het smalle pad en de breede weg,
Nu weder de kneder de koorde,
Santa, janta, iko!
Kanta ko de kandelaar de isio!

— Gij schijnt veel plezier te hebben, goede man, zei de jongeling, den bezembinder naderend.

— Plezier en geen plezier, heerschap. Een vogel zingt zoowel van armoë als van weelde. Uw paard mankt, zou ik zeggen.

— Ja, het ergste van al is, vriend, dat wij alle twee doodmoede zijn.

De bezembinder liet z'n rijs los en stond op. Het was een man van zoowat vijf-en-veertig jaren, gebruind door de zon, klein van gestalte, maar stevig gebouwd en met een vroolijk oog.

— Wel, dan moet gij maar binnen komen, kameraad, sprak hij op luimigen toon, want het dorp ligt nog wel drie boogscheuten van hier.

Sinds de jongeling het bosch doorgegaan was, waren de twee boogscheuten in plaats van tot één te versmelten tot drie vermeerderd.

— Ik wil uw vriendelijk aanbod niet af-

slaan, zei de ruiter.

— Treed binnen, heerschap, mijn hut is wel geen paleis, maar gij zijt toch geen koning ook, hé, lachte hij. 't Is maar poverkens bij boerke Naas, doch hartelijk is u de herbergzaamheid gegunt.

— En mijn paard? vroeg de ruiter.

— Kom hier, mijn beestje, vervolgde het boerke, het dier bij den teugel nemende, ik heb iets naar uwen tand. Ik heb daar malsche klaver staan, ge moet er maar een meuken of twee af eten. Het wordt al wat donker, maar ge zult toch wel rieken en smaken dat het lekker en sappig eten is.

De boer sloeg in het klaverbed een paaltje, hechtte er den toom aan vast en terwijl de schimmel graasde, keerde hij weder naar zijnen onverwachten gast.

— Ga binnen, vriend, ga binnen, zegde het boerke den jongeling voor zich duwende.

Juist op dit oogenblik ging er een gekrijsch en geschreeuw op.

— 't Is mijn zoon, mijn jongste, hij is ons eergisteren in de armen gevallen. Wacht, ik zal eens licht maken. Trouw maar, jongens, de armoë zal wel afslaan!...

De jongeling kon weinig onderscheiden in de woning, die reeds in duisternis was gehuld.

Hij hoorde een zwakke stem zeggen:

— Hier is de tondeldoos, Jan.

— Dank u, Trien... Ah! hier heb ik het oordjeskaarsje... Nu zullen we gaan zien!...

Weldra flikkerde het vlammetje en verlichtte de hut.

Eene vrouw, zoowat op het einde der dertig, lag in eene alkoof met een houten wiegje naast haar, waarin een zuigeling bloosde, die gedurig zijne vuistjes toewrong en de oogen toeneep met zulke kracht, dat geheel het gezichtje er van rimpelde als wilde hij beduiden hoe noode hij de wereld instapte. Het was tevens de voorbode van een nieuw gekrijsch.

— Steek den kleine het suikerpropje in den mond, vrouw, dan zal hij zoo erbarmelijk niet kraaien. Trouw maar, jongens!... Zit neer, vriend!... Dat is mijn vrouw die mij eergisteren dien erfgenaam schonk... Het is al 't zevende... Laat ze maar komen, Lieve-Heere, laat ze maar komen!... Maar als ik ze geen eten meer kan geven, heb ik er genoeg, hoort ge.

De reiziger zag met veel belangstelling dit

huiselijk tooneeltje na, terwijl de man nu den haard aanvuurde en er een ketel boven hing.

Het bezembinderke kwam nu voor zijnen gast staan:

— Hij grolt zeker? vroeg hij lachend.

— Wie dat? zei de jongeling.

— Uw beer.

— Mijn beer grollen? hernam de ruiter verwonderd opkijkend.

— Ja, daar! vervolgde hij op zijnen buik slaande. Gij ziet zeker scheel van den honger?

— Ah! dat is het grollen van mijn beer!...

— Welnu ja, pachter, hij grolt.

— Pachter! herhaalde lachend het manneke. Pachter van honderd bunderen maneschijn. Heet mij maar boerke Naas, of Jan!... Zijt gij in Kareltje's dienst, kameraad?

— In wiens dienst? vroeg de vreemdeling, door de opgeruimdheid en de eigenaardigheid van het boerke vervroolijkt.

— Van Kareltje.

— Wie is dat?

— Wel, onze jonge koning... of liever onze keizer, want ze zeggen dat hij het al tot keizer heeft gebracht.

De vreemdeling lachte hartelijk.

— Ja, zei hij, ik ben in Kareltje's dienst, geheel en al.

— Hem!... vervolgde Janneke Naas nadenkend; een telloor linzensoep zal u zeker niet erg smaken met een korst brood erbij?

— Bah! ja wel, Esaü verkocht er zijn eerste geboorterecht voor.

— Zie, dat heb ik onzen pastoor ook eens hooren zeggen, maar wat die Esaü zoo in linzenbrij had gezien, begrijp ik niet. Ik eet liever everzwijn.

— Ik geloof u, boerke Naas, maar dat zal hier nu wel niet te krijgen zijn.

— Hé!... Hé!... Maar ge zijt in Kareltjes dienst!

— Geef het maar, Jan, sprak nu de vrouwenstem uit de alkoof; mijnheer zal er niets van zeggen.

— Zwijs, vrouwke lief!... Praten is voor u niet goed thans en gij zult uw vent nog aan de galg klappen. Wie zal dan de kost geven aan al onze bengels?

En zich tot den vreemdeling weder wendende:

— Luister eens, vriend, ge ziet er nog al 'nen braven jongen uit... Kunt ge goed zwijgen?

— Men heeft mij nog nooit op de proef gesteld, baas.

— Hier naast in het bosch zitten soms wilde verkens, die ons land afvreten, maar door de hofratten gedood en opgesmuld worden en wij mogen er niet aankomen op doodstraf.

— Ja, dat weet ik wel!

— Als ik er nu voor u eens een den kop afsneed, zoudt ge mij verraden?

— Wel zeker niet! Maar 't is donker en men slacht geen evers gelijk men een kieken gaat plukken.

— Zwijs, jongske, zwijg en ge zult lekker eten!...

En zich voorover buigende, fluisterde hij hem in het oor:

— Hij zit al in den kelder...

— Wie?

— De ever!

— Ah!

— En nog wel in den azijn... Wieg' mijnen kleine eens! ik ga hem halen... Maar zwijgen, zulle!

De jongeling scheen groot behagen te scheppen in zijn zonderling avontuur en begon inderdaad de wieg te schommelen tot boerke Naas terug kwam met een grooten pot.

Hij nam er het deksel af en hem bij het licht houdende:

— Zie eens, jongen, dat zult ge van uw leven bij den troep nog niet gegeten hebben, al zijt ge bij de ruiterij.

— 't Ziet er inderdaad lekker uit.

— 'k Geloof het wel, 't was een jong everzwijn, maar het woog zwaar gelijk een koe.

Hij stak den vreemdeling een vork en een stuk brood in de hand.

— Val aan! riep hij verheugd. En smakelijk, jongen, ge hebt het ook alle dagen niet, eet nu maar eens naar hartelust. Mijn vrouw mag toch niets nemen, 't is heelemaal geen schaê.

En na nog een pint bier voor elk te hebben ingeschonken, haalde hij ook een groot stuk vleesch uit de kom en sneed het vaneen op zijn brood.

De vreemdeling, wiens eetlust door de lange wandeling en de buitenlucht gescherpt was, deed waarlijk eer aan het smakelijk gerecht.

Het bier en het fijne beestje brachten boerke Naas nog in luimiger stemming indien dit

Ik zou Kareltje wel eens willen zien.

mogelijk was.

En terwijl hij een groot been afkluisde, dat het vet en de saus hem over de kin druipten, zei hij schalks en lachend zijn onbekenden gast beziende:

— Als Kareltje dat wist, jongen, het zou mijn hoofd kosten.

De vreemdeling lachte hartelijk met die woorden.

— Ziet dat gij het hem maar niet zegt, vervolgde boerke Naas.

— Wees gerust, ik zeg hem niets, maar gij!

— Hé! Hé! Ik ja, 'k zal zeker mijn eigen aan de galg gaan klappen. Op heel Denderwindeke, jongen, weet niemand buiten mijn vrouw en ik dat dit beestje in onzen kelder ligt. Maar ik zou toch Kareltje wel eens willen zien.

— Zoo?

— Daar zou ik veel voor geven... al bezit ik niets. Zijt gij er al bij geweest?

— 'k Ben er alle dagen bij.

— Oh! oh! zei boerke Naas, de handen eenslaand. Dan hebt ge er al meê gesproken?

— Gelijk met me zelve!

— Zoo! zoo! zoo! zei het boerke met bewondering den jongeling beziende. Ze zeggen dat onze Karel nog al 'ne goeie is, hé?

— Zeggen ze dat? Ik ben zeker dat hem dat veel plezier doet.

— 't Is een echte Vlaming, hé? Hij kan die valsche Spanjaarden niet hooren of zien.

— Hij ziet liefst de Vlamingen, dat is zeker.

— 't Is sapperdepietjes ook een van de onzen, een Gentenaar. Wel zie, vriend, ik ben voor keizer Karel. Als hij maar niet gaat vechten.

— Vechten!... Met wie?

— Wel, ik heb hooren zeggen dat er in Frankrijk ook al zoo'n jonge op den troon zit en dat die niet lijden kan dat ze onzen Karel

hebben keizer gemaakt.

— Daar is wel iets van.

— Nu, dan moet onze Karel hem maar eens een flinke pandoering geven. Al is mijn oudste bij de voetknechten, 'k gun den Fransoos van harte een klopping.

— Hebt gij een zoon in mijn leger? zei de vreemdeling.

— In het uwe niet, vriendje! lachte boerke Naas. In dat van Kareltje.

— 't Is maar 'n manier van spreken.

— Ja, mijn Bruno, die nu twintig gaat worden, is ingelijfd. En ik had hem zoo noodig!

— Hoe komt dat?

— Och, kameraad, dat komt boerke Naas, gelijk al zijn andere «chagrementen», allemaal van Sinjor Contreras, die hier heer en meester is op Denderwindeke.

— Zoo!

— Ja, dat zou ons Kareltje eens moeten weten, want hij is goed genoeg, maar zijn edellieden deugen niet, bijzonder niet de Spaansche.

— Maar Sinjor Alonzo Contreras...

— Ge kent hem, zie ik.

— Ik heb er nog van gehoord. Wat heeft hij u misdaan?

— Zie vriend... Maar ik sjouw wel weer te veel; bah! gij ziet er mij een brave kerel uit en gij zult wel zwijgen. 't Doet 'n mensch deugd zijn leed eens te kunnen mededeelen en eens rechtdoor te klappen. Die Contreras heeft zijn naam niet gestolen, want hij doet al wat hij doen kan om «contraire» te jagen en de menschen den duivel aan te doen. Hij heeft mijn zoon verplicht in dienst te gaan; hij kwartiert zijne manschappen bij ons en wij moeten hun de kost geven; hij dwingt ons klopjachten voor hem in te richten; hij maait ons beste koren en wij moeten het zelfs nog bij hem gaan dorschen en het op zijnen zolder brengen; zijn velden worden door ons beploegd, gemest, bezaaid en gemaaid, zonder dat wij ooit er iets bij verdienen dan harde en onrechtvaardige behandelingen. Bakken wij een brood, er is een brood, er is een oordje voor hem; slachten wij een zwijn of een kalf, hij moet de beste stukken hebben, ik mag geen bezemrijs snijden of ik moet er hem welkelijks twee stuivers voor betalen.

De oogen van den jongeling vonkelden.

— Maar dat is onrechtvaardig, riep hij, dat

is eene afzetterij!

— Zeker, vriend, zeker, maar 't is toch zoo!

— Waarom bekaagt men zich niet bij den keizer?

— Wie zal het doen? Die groote heeren laten u toch niet door tot bij hem. Maar wie zou het hem durven zeggen?

De vreemdeling bleef in gedachten verzonken voor zich staren.

Op zijn edel gelaat stond de verontwaardiging te lezen.

— Bij St-Joris, zei hij, dit zal veranderen!

— Och! kameraad, stel die gekheden uit uwen kop. Tegen die groote mannen is niets te doen. Het is de aarden pot tegen den ijzeren. Zoolang als we maar aan ons brood komen, maar ge ziet, daar ligt in de wieg weeral een kleine bij. Trouw maar, de armoë zal afslaan! 't Is de zevende.

— Maar waar zijn uwe andere kinderen, vriend?

— Die liggen hierboven al ter rust, acht, tien en elf jaar oud. Een zoon van zestien moet de paarden oppassen van Mijnheer Contreras. Hij wint er niets en ik moet hem nog kleeden. Mijn meisje van zeventien is keukenmeid... bij M. Contreras. Dat zijn er vijf, mijn zoon die bij de voetknechten ligt is zes en die kleine daar is zeven. Dat ik mijn twee zonen en mijne oudste dochter kon bij mij hebben, ik zou hier zoo niet zitten met drie kinderen op den rug, een zuigeling en eene vrouw die ik nu zelf moet oppassen in plaats van bezems te gaan verkoopen. Onze Lieve Heer weet mij wonen, kameraad, geloof mij.

De jongeling was opgestaan en tot aan het wiegje genaderd.

— Hoe heet uw lieve kleine, vrouw? vroeg hij aan de moeder.

— Hij heeft nog geen naam, mijnheer, hij wordt morgen eerst gedoopt.

— Ah! zoo! dat doet me genoeg!

— Mij niet! lachte de man.

— En waarom niet, vriend?

— Wel, ik heb nog geen peter voor den armen sukkelaar en ik weet ook niet wie nemen.

— Ik zal peter zijn van dit kind, sprak nu de vreemdeling, en, geloof mij, Naas, die kleine zal u geluk meëbrengen.

— Och, Ja, kameraad, als ze er zijn, dan ziet 'ne mensch ze weeral gaarne en zou men ze niet willen kwijt zijn. En zult ge er peter van zijn? Wel zie, vriend, rechtuit gesproken,

dat doet me plezier. Ge ziet gij er een braven jongen uit en ge weet dat het spreekwoord zegt: «De jongens aarden naar hunnen peter». Maar dan blijft gij mijn gast tot morgennamiddag, want morgen om vier uur wordt het gedoopt.

— Neen, ik wil gaarne voor dezen nacht van uwe gastvrijheid gebruik maken, doch morgen vroeg zal, hoop ik, mijn paard wel te been zijn. Bij de eerste ochtendklaarte vertrek ik naar Brussel, doch om vier uur ben ik bij u.

Boerke Naas bedankte den vreemdeling zeer voor zijne bereidwilligheid.

— Maar hoe gaan we het kind heeten? vroeg hij. Hoe is uw naam, vriend?

— Bah! laten wij het heeten zooals de keizer!

— Karelkje?

— Wel ja! Waarom niet?

— Zeker! zeker! zei boer Naas verheugd, Karelkje! het moet Karelkje heeten!

De vreemdeling ging tot de wieg, tilde er het kind uit, stak het in de hoogte en sprak:

— Lieve kleine, ik neem u onder mijne bescherming; gij zult het geluk wezen van uwe ouders en geheel het huisgezin.

Boerke Naas nam nu het wicht op zijne beurt in de armen.

— Hé, Karelkje, riep hij, gij klein bezembindertje, gij zult heeten gelijk onze genadige en geliefde koning en keizer. En zie eens, Karelkje, wat een schoonen peter gij zoo onverwacht hebt gekregen.

En met zijn zoontje rondspringende, zong hij:

Moeder steek den tap in 't vat,
Den tap in 't vat,
De Reus is zat.
Keer u eens om,
Reusken, Reusken,
Keer u eens om, Reuzeblom!

De moeder weende van geluk en men hoorde haar zacht gesnik uit de alkoof opstijgen.

— Dat zijn nu doodarme lieden, murmelde de vreemdeling bij zich zelven. Zij zijn verdrukt en gekneld langs alle kanten, maar in geen paleis heb ik ooit zooveel innig geluk, zulken zielevrede ontmoet.

Boerke Naas ging nu het paard uit het klaverfeld halen om het in zijne schuur, waar

de gesneden rijs lag opgestapeld, eene schuilplaats voor den nacht te bezorgen.

De vreemdeling was droomerig in den haard blijven staren.

Hij zat daar in eene kleine hut tusschen leemen muren en hij vond er aandoeningen die hij nooit te voren had gesmaakt.

Hij bukte het edelschoone hoofd en streek de handen door de blonde lokken alsof hij er eenen denkbeeldigen last — misschien eene kroon! — wilde afschudden.

Terwijl hij op een hard leger was uitgestrekt, onder het strooien dak, was geheel het vorstelijk paleis in opschudding en onrust. Zijne Majesteit Keizer Karel, de beheerscher van een werelddeel, de machtigste Soeverein der aarde, was niet teruggekeerd.

Staatskundigen, diplomaten, veldheeren en prinsen brachten dien nacht slapeloos door, overwegende wat er zou gebeuren indien er een ongeluk was overkomen aan Karel den Vijfde, koning van Spanje, graaf van Holland en Zeeland, vorst der Nederlanden, een jaar geleden, den 22n October 1520, te Aken tot Roomsche Keizer van het Westrijk gekroond en die op twintigjarigen ouderdom de kroon torste van Karlemanje!

Was dien jongen vorst iets overkomen, dan zou Europa in vuur en vlam laaien!

... ..

's Anderendaags 's morgens was de vreemdeling reeds vroeg te been, maar toch vond hij boerke Naas al aan den gang.

Deze was inderdaad het paard van zijn gast aan 't schoonmaken.

De bezembinder had nauwelijks den jongeling ontwaard of hij riep hem toe:

— Ah! kameraad, reeds op! Gij zijt er vroeg bij!

— En gij dan, baas! Maar mijn beste man, maak u zoo moê niet aan mijn paard, men zal er te Brussel wel voor zorgen!

— Het moet schoon zijn vooraleer gij er hier meê wegrijdt. Zijn poot is genezen, zie, het mankt niet meer.

— Dat is goed nieuws! antwoordde de jongeling.

En een blik rond zich werpend, ging hij voort:

— Wat is het hier heerlijk om wonen!

Inderdaad, de ochtend was verrukkelijk schoon.

Het naburige bosch joelde van vogelvluchtigheid en gezang, terwijl de leeuwerik boven de golvende korenvelden jubelde.

— Ja, dat er maar wat meer bezemrijs stond, antwoordde boerke Naas, die zich weinig bekommerde om de poëzie van den morgenstond.

— Of dat gij maar van signor Contreras af waart, hé! lachte de vreemdeling.

— Dat moogt ge wel zeggen, vriend. Zie, als die kerel Denderwindeke moest verlaten, dan zouden de menschen hier ook wat ruimer kunnen ademen...

De schimmel stond weldra gezadeld op de baan.

De reiziger nam afscheid van de kraamvrouw, doch moest brood, eieren en melk nuttigen eer hij vertrekken mocht.

Dan nam hij Kareltsje nog eens uit de wieg, terwijl hij vriendelijk sprak:

— Tot straks, mijn lieve kleine. Uw peter zal zijn doopkind niet vergeten.

— Dus tot dezen namiddag, zei boerke Naas.

— Om vier uur stipt.

— Een man, is een woord, hé?

— Ge moogt op mij rekenen, als op het woord van den Keizer zelve.

Een dubbel «Tot weerziens» weerklonk, terwijl de ruiter de sporen drukte in de lenden van zijn schimmel en zich in volle vaart over den breeden aardeweg in de richting van Brussel verwijderde.

Boerke Naas keek hem een oogenblik na en murmelde dan:

— Een brave kerel, die jongen!

De vreemdeling was spoedig in de verte verdwenen, terwijl de blonde stofwolken door de paardenhoeven opgezweept, nog kronkelde over de baan.

Boerke Naas ging zijne woning binnen, die niet veel meer was dan een leemen hut. Hij wekte zijne kinderen, die nog op de schelf lagen te slapen.

— Op, kereltjes! riep de vader, op een toon, dien hij zoo blijmoedig mogelijk maakte, daar hij wist, dat er niets zoo onaangenaam is dan barsch te worden ontruikt aan zoete kinderdroomen en in de werkelijkheid terug te vallen, bijzonder wanneer die werkelijkheid droevig en hard is, gelijk bij arme

menschen.

— Op, kereltjes! De leeuwerik is al moe van zingen en gij ligt er nog in! ging hij voort. De versche melk staat u reeds te wachten! Spoedt u, dan kunt gij uw klein broertje nog eens komen omhelzen; het ligt te lachen, dat het schokt in zijn wiegje.

De kinderen kwamen spoedig naar beneden, met zulke lachende, blozende gezichtjes, dat men er bij rijke menschen zelden te zien krijgt, die van zooveel gezondheid en tevredenheid getuigen. Zij omhelsden hunne moeder en vroegen dan om hun broertje te zien.

— En weet gij, hoe uw broertje heet? vroeg boerke Naas.

— Heeft het reeds 'nen naam vader?

— Ja, het heet Kareltsje.

— Is het dan al gedoopt?

— Neen, maar dezen namiddag wordt het gedoopt, en daarom moet ge dezen morgen maar spoeden, dat gij gedaan hebt met het werk op het veld, want dezen namiddag drinken wij «Meê» (1) en eten we wittebrood en hesp met eieren en er wordt niet gewerkt.

De kinderen trokken groote oogen open bij het hooren van al die lekkernijen.

— Ja, vervolgde boerke Naas opgeruimd, en er komt een schoone mijnheer uit de stad ... die te paard rijdt, en die al bij Keizer Karel is geweest. En dat allemaal voor ons Kareltsje!

Nu was het een getater en een gesnap zonder einde, tusschen de kinderen, die zich spoedden, om maar gauw met den veldarbeid gedaan te hebben.

Wanneer zij vertrokken waren met hun drieën, begon boerke Naas de woning wat schoon te maken.

— Jan, sprak toen de vrouw, wat gaan wij doen met de huishuur; ik ben niet gerust.

Een zenuwtrek plooid het gelaat van den pachter.

— Laat dat maar gaan, Trientje, wij zullen er wel door komen, gelijk altijd.

— Er ligt iets op mijn leê, Jan.

— Maak u nu maar niet ziek met peinzen; wij kunnen toch het onmogelijke niet. Onze

(1) «Meê» of «Mede» is een drank, die door gisting, met honig en water wordt toe bereid. Onze voorvaders dronken haar veel.

Lieve Heer zendt ons kind op kind; ik hoop toch wel, dat Hij ook voor onzen kost zal zorgen; wij doen toch genoeg ons best.

— Zeker, Jan, maar ik ben benauwd voor Signor Contreras.

Die naam klonk den pachter onaangenaam in de ooren.

Hij ontstemde zichtbaar boerke Naas.

Die naam bracht geen geluk bij.

Doch boerke Naas moest moed hebben voor zeven, hij was vader, echtgenoot, had zielelast.

— Och, sprak hij, men kan een kei toch de huid niet afdoen, en zoo wij nu wat ten achteren zijn met het huurceel, zulke tijger is hij toch niet, dat hij ons op straat zal zetten.

— Ge weet, dat hij geen hart heeft!

Het bloed stroomde boerke Naas een oogenblik naar het hoofd, en opgewonden vervolgde hij:

— Wat kunnen wij er aan doen, vrouwtje! Hebben wij aan dien beer niet alles gegeven wat wij hebben! Hij heeft onze twee kinderen om hem te dienen, als wij ze groot hebben gebracht en juist als zij ons zoo te pas zouden komen. Zie nu eens, ons Treezeke is zeventien jaar, zij zou u in het huishouden kunnen helpen en u thans oppassen, terwijl onze Jef mede met mij, bezemrijs zou kunnen gaan snijden en bezems maken. De huishuur zou gauw verdiend zijn en wij zouden daarenboven nog zoo zuinig niet moeten leven.

— En onze Bruno, die in het leger is! zuchtte de vrouw.

— Ja, ook weeral door dien slokop van Contreras. Maar, sapperdeboere, Triene, laat het toch niet aan uw hart komen. Gij zijt al van de sterksten niet, en als gij u in den toestand, waar gij u thans in bevindt, nog wat moest afmartelen, dan zoudt gij er nog onder bezwijken. Wat dan gezongen? Als ik u verliezen moest, zou het nog veel erger zijn. Bah, bah, 't zal wel beteren, als de duivel dood is, maar hij is nog niet ziek.

Op dien stond vloog de deur open.

— Als men van den duivel spreekt, ziet men zijn staart! dacht boerke Naas, toen hij een blik op den nieuw aangekomene had geworpen.

Het arme bezembindertje liet van ontroering den emmer vallen, dien hij in de handen hield.

Zijne vrouw werd doodsbleek op hare spon-

de, terwijl het kind begon te schreien.

Daar, midden in hunne kleine, armoedige, doch nette woning, bevond zich Signor Contreras.

Het was een man van rond de veertig jaar, opgeblazen van gelaat, met pikzwarte haren, die reeds grijsachtig blonken boven de slapen.

De blik was hard en verwaand.

Boerke Naas nam bedremmeld zijne pet af en zei:

— Goeden dag, Signor.

Deze bromde iets tusschen de tanden, dat zoowel voor eene begroeting als voor eene verwensching kon doorgaan.

Hij wierp een stuurschen blik op de alkoof.

— Gij ligt gelijk nog in uw bed, snauwde hij de vrouw toe, en in die woorden lag een lomp verwijt van luiardij besloten.

De oogen van boerke Naas tintelden een oogenblik en hij moest op zijne tanden bijten om zich te bemeesteren en dien onbeschaamden rekel niet buiten te werpen.

— Mijne vrouw is eergisteren bevallen, antwoordde hij, op andere dagen zijn wij vóór dag en dauw aan den arbeid.

Signor Contreras gespte zijn degen los en liet zijn zwaar lijf op den houten stoel nederzigen, die het dichtst bij hem stond.

— Ik kom eens zien of gij voornemens zijt de pacht te betalen; gij weet, dat die al ruim veertien dagen vervallen is.

De vrouw beefde in haar bed, terwijl boerke Naas zijne klak zenuwachtig in de handen omkeerde.

— Ik weet het, Signor, wij zijn ten achteren. Maar het is onze schuld niet.

— Dat is gemakkelijk en gauw gezegd, antwoordde Contreras barsch, terwijl hij zijn fluweelen wambuis losser deed om zijn zwaarlijvigheid te laten ademen.

— Gij weet toch immers, Signor, dat wij al doen wat wij kunnen?

— Dat weet ik niet. Anders zoudt gij mij betalen. Ik ben het wachten moede.

— Wij hebben u alles gegeven wat wij kunnen, Signor; zoohaast mijne vrouw weder te been zal wezen en de veldvruchten rijp zullen zijn, mag ik u verzekeren, dat de achterstallige pacht spoedig betaald zal wezen.

— Woorden zijn geen oorden, zegt men hier in uw gevloekt Vlaanderen. Voor eens moet ik uw landgenooten gelijk geven,

— Gevloekt Vlaanderen! dacht boerke Naas. Waarom komt gij het opeten en uitzuigen, leelijke, Spaansche boeven! Gevloekte vreemdelingen, ja!

Maar hij durfde, hij mocht zijn gedacht niet uiten, en ook dien hoon moest hij verduren.

— Zijt gij voornemens mij te betalen, ja of neen? brulde de hardvochtige Spanjaard voort.

— Zeker, Signor, zeker!

— Tel het geld dan aanstonds op de tafel, ik ben 't moede zoo lang te wachten.

— Ik heb geen geld voor het oogenblik, wendvoer Naas.

Signor Contreras blies gedurig, zoodat zijne fletsche wangen nog meer opzwellen.

— Geen geld! snauwde hij opnieuw. Gij hebt geen geld. En daarmede zou ik maar tevreden moeten zijn! Neen, kerel, dat gaat zoo niet.

De vrouw was aan 't snikken gegaan, in haar bed.

De bezembinder ging naar haar toe en, haar de hand grijpend, sprak hij:

— Ween niet, Trien, ween niet. Gij zult u ziek maken.

En zich dan tot den Spanjaard wendend, vervolgde hij:

— Signor, ik smEEK u, heb deernis met mijne vrouw. Gij ziet, zij is in de kraam gekomen; zij is zoo zwak... Kom eens weder, binnen acht dagen... ik zal doen wat ik kan. Tegen dien tijd zal ik al veel groenten en vruchten verkocht hebben; ik zal misschien ook bezems kunnen plaatsen en wij zullen u betalen. Hebben wij u niet altijd eerlijk gegeven al wat wij konden, al waren de tijden niet al te best?

De Spanjaard stampte ongeduldig de gespoorde laars tegen den grond.

— Gij kunt goed praten, gelijk al de slechte betalERS! schreeuwde hij. Ik wil mijn geld hebben of... hier uit.

Gelijk zweepslagen striemden die woorden het arme pachtertje.

Hij, die in den beginne gebukt en deemoedig had geantwoord, richtte nu het hoofd op.

— Signor, sprak hij, gij meent misschien dat er van onzentwege kwade wil is. Dit ontstemt u. Indien gij een oogenblik wilt nadenken, zult gij overtuigd zijn, dat zoo iets niet het geval is. Van mijne drie kinderen, die

iets zouden kunen verdienen, zijn er twee in uwen dienst; onze oudste jongen hebt gij naar het leger gezonden; mijne vrouw is moedig genoeg, doch in haren toestand kan zij toch het huishouden niet doen. Ik heb mijne drie jongste kinderen naar het veld gezonden om erwten te plukken en te wieden, maar ik kan voor het oogenblik weinig zelf verdienen...

— Praat, praat! hilde de Spanjaard. Gij zijt een geslepen tong en daarmee uit. Vandaag vóór den middag, moet ik mijn geld hebben, of ik doe u op straat werpen! Hebt gij mij verstaan?

Bij die woorden stond de heer Contreras op.

De vrouw had een gil geslaakt en was op haar bed in bezwijming gevallen.

Eene wolk overtoog de oogen van pachter Naas. Iets gonsde door zijn hoofd en, terwijl hij krampachtig de handen sloot, blikte hij naar het groote broodmes, dat op de tafel lag.

Een dolle woede had zich van hem meester gemaakt.

Hij ging het blinkend lemmer grijpen en het den onmenschenlijken schurk tusschen de ribben stooten.

Het kind, dat van de borst zijner moeder was gevallen, die buiten bewustzijn lag, begon te schreien.

Dit kindergeschreeuw redde 't monster!...

Boer Naas deed een uiterst geweld op zich zelve en zei toen:

— Signor, zoo wreed zult gij niet wezen. Gij zult mij met mijne arme, zieke vrouw, met mijn zuigeling en met mijn drie andere schaapkens van kinderen niet buiten zetten. Ik heb het veld bebouwd en besproeid met het zweet mijns aanschijns. De oogst kondigt zich schoon aan; de vruchten zijn rijp... ik ga nu het loon van mijn zwoegen ontvangen en gij zoudt mij van mijn erf jagen, en mij zonder dak of goed onder den blooten hemel zenden... Neen, dat zult gij toch niet. Dat zou te onrechtvaardig wezen.

— Betalen of hier buiten! Ziedaar mijn laatste woord! brulde het ondie.

— Signor, ik smEEK, ik bid u! kreet de rampzalige pachter, die aan zijne vrouw en aan zijne kinderen dacht. Zie, Signor, ik kniel neder voor u, doch laat mij hier toch blijven wonen. Ik zal al de vruchten van mijne akkers en mijn boomgaard naar u brengen; ik zal zelfs geheel mijn oogst naar uwe schuren

Signor Contreras en Boerke Naas.

voeren, laat ons seldts eene korst zwart brood, maar jaag ons toch niet buiten.

De Spanjaard zag met een wreede vreugden ongelukkigen Vlaming vóór zich neergeskniel.

Zoo wilde hij het hebben!

Het was het zinnebeeld van het arme Vlaanderen, zuchtend onder vreemde heerschappij.

Maar het hart van den schurk was niet te vermurwen.

Zijn besluit stond vast vooraleer hij binnen kwam.

— Betalen of hier uit! herhaalde hij barsch. Daar blijf ik bij. Er zijn werkzame menschen genoeg op Denderwindeke, die niet beter verlangen dan een gedoe te hebben, gelijk het deze. Mijn jachtbewaker zoekt al lang naar zoo een. Overigens, gij woont hier te dicht bij het bosch en...

Contreras hield een oogenblik op.

— En, vervolgde hij dan, ik weet, dat er

van tijd tot tijd een everzwijn verdwijnt... Ik heb er u al willen voor opknoopen... Indien er vóór den middag geen geld is... dan kunt gij voor den avond maar zien waar ge onderkomen vindt.

Bij die woorden gespte de schurk opnieuw zijn degen aan en stapte naar de deur.

— Signor, nog acht dagen! smeekte boer Naas.

— Neen, bromde de Spanjaard, terwijl hij de deur uitstapte.

— God zal u straffen en ons wreken! zei boer Naas, gebroken op een stoel nedervallend.

Signor Contreras had de laatste woorden gehoord en liet slechts een gegrinnik hooren, terwijl hij zich al blazend verwijderde.

Eenige stonden bleef boer Naas voor zich staren, niet wetend of hij droomde en onder de grootheid der onvoorziene ramp verpletterd.

En in droevig gepeins ging hij voor den

haard zitten.

Spoedig kwam zijn moedig karakter weer boven.

Hij stond op en ging naar het bed van zijne vrouw en begon hare slapen met azijn te waschen.

De vrouw loosde een diepen zucht en kwam tot het bewustzijn weder.

Zij blikte een oogenblik verdwaasd in het ronde, doch dan viel haar alles weer te binnen, terwijl zij in een tranenvloed losbarstte.

— Toe Trien, ween maar niet! Die duivel in menschenvel kan ons toch niet meer doen dan dood!... Dat zijn nu kruisen genoeg!... Laat ze maar komen, Lieve Heerke, doch hoe we er door gaan geraken, dat zult gij beter moeten weten dan ik en gij zult er wel voor zorgen! Toe Trien, als de pot vol is, loopt hij over! 't Zal nu misschien gaan beteren!

En zijn kind opnemend, vervolgde hij:

— Kom eens hier, lieve kleine!... Kom eens hier, mijn Kareltje! 't Is vandaag uw doopdag. 't Kan nog al tellen, hé?... Maar waar wij uwen peter zullen kunnen ontvangen, dat weet ik niet.

De man had het hart vol, doch trachtte zijne vrouw wat op te ruimen.

Men zou wel ergens onderkomen vinden! Er waren immers nog goede menschen genoeg op de wereld.

Toen boerke Naas des middags zijne drie kinderen van het veld zag terugkeeren; toen hij hen van vreugde hoorde vragen of de vreemdeling nog niet gekomen was, of de «meê» en de hesp, en de eieren, en het wittebrood nog niet opgediend gingen worden, dan kwam zijn gemoed vol en moest hij luid aan 't zingen gaan en zich omkeeren, om te verbergen dat de tranen zijne oogen bevochtigden.

De kinderen bemerkten echter spoedig, dat vader en moeder groot verdriet hadden; zij dorsten niet meer vragen waarom, en op de tafel bleef de pappot bijna onaangeroerd.

Het is onnoodig den toestand te beschrijven, waarin onze arme bezembinder zich bevond.

Hij wist, dat Signor Contreras zijn woord zou houden.

Eer er enkele uren voorbij waren, zou hij de hut moeten verlaten.

Hij wandelde haar rond en bezocht haar tot in de kleinste hoekjes.

In zijn stalleke ging hij met zijne eenige

koe spreken, met zijn geitje en tot met zijn varken toe:

— Waar ga ik met u blijven, jongens, zei hij. Als ik u nog maar behouden mag.

Zijn kleine boomgaard met rijpende vruchten; zijn veld, waar koren en vlas over wiegelden; zijne koolen, rapen en erwten; zijn klaverplekje en zijn stukje weide, een voorschoot groot, 't scheen hem nu alles zoo lief en zoo schoon, 't lag hem zoo nabij aan 't hart.

Doch wat was dat alles, als hij aan zijne zieke vrouw en aan zijne arme schaapjes van kinderen dacht!

Waarheen zou hij gaan met hen?

Dan begon hij toch weder te hopen.

Misschien was Signor Contreras des morgens slecht geluimd!

Zulk onrecht zou hij toch niet durven plegen!

Het was misschien een ijdele bedreiging!

In de verte sloeg het drie uur op den toren.

— Binnen één uur, zei boerke Naas, zou ons Kareltje moeten gedoopt worden. Maar 't ziet er lief uit! Peter moet nog komen! Aan meter is nog niet gedacht! En of ik nog een dag zal hebben weet ik niet!... Boerke Naas, houd uw hoofd vast, jongen, of het gaat op hol!

De arme vent wandelde terug naar zijne hut, toen hij zijn elfjarig zoontje verschrikt en weenend zag komen aanloopen.

— Vader!... Vader!... kreet het manneke.

— Wat is er, Janneke?

— De... de... jachtwachter... van den... Spanjaard is daar!

— Goed, manneke, zei Naas, zoo bedaard mogelijk.

— Och, vaderke lief! snikte de kleine.

— Ween zoo niet.

— Ze gaan ons kwaad doen, vaderke.

— Waarom denkt ge dat, Janneke?

— Oh, moeder weent zoo!

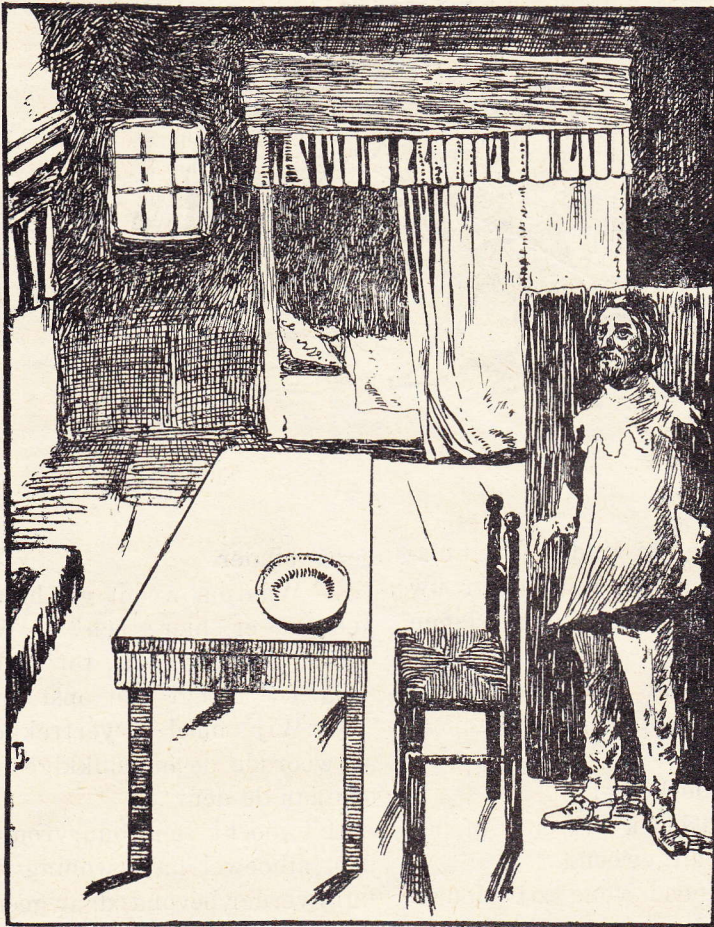
— Wij zullen ergens anders gaan wonen, Janneke, waar de menschen braver zijn dan hier. Droog uw traantjes maar af.

De bezembinder trad zijne woning binnen, terwijl hij tot zich zelven sprak:

— Kalm zijn, jongen, kalm zijn. Denk dat ge vrouw en kinderen hebt.

In zijne woning zag hij den jachtwaker neergezeten.

Het was een kerel van middelmatige lengte,

De jachtwachter van Signor Contreras treedt de hut van Boerke Naas binnen.

doch buitengemeen sterk van lichaamsbouw.

Zijne hoogroode kleur en zijne gezwollen oogen gaven hem geen bevallig voorkomen.

— Gij weet waarvoor ik kom, hé! zei hij barsch tot pachter Naas.

— Neen, zei deze.

— Gij hebt dezen morgen het bezoek gehad van onzen genadigen heer en meester, zou ik denken.

— Ik heb inderdaad Signor Contreras hier gehad.

— Gij weet wat hij u gezegd heeft?

— Ja.

— Welnu?

— Wat wilt gij van ons?

— Is het geld gereed, vroeg de jachtopziener barsch.

— Voor de huishuur?

— Ja.

— Ik heb gezegd, dat wij nu niet konden betalen.

— Gij hebt het dus niet?

— Neen.

— Dan weet gij wat er u overblijft?

Boerke Naas wist het wel, maar de ontroering benam hem de spraak.

— Weet gij het niet? schreeuwde de brutale vent.

— Ik hoop, dat men medelijden met ons zal hebben.

— Geen streken, Naas, geld of...

— Of wat?

— Hieruit!

— Het is dan toch waar? zuchtte hij.

— Dat zult gij spoedig gaan zien. Begin maar buiten te dragen wat ge mede wilt nemen... en rap maar.

— Dus vandaag nog? zuchtte de rampzalige bezembinder.

— Op staanden voet.

— En mijne arme vrouw?

— Daar kan ik niet tusschen komen. Ik heb bevelen en moet ze uitvoeren.

— En waar zullen wij heen gaan?

— Dat raakt mij niet!... Hoe meer gij praat, hoe minder gij kans hebt vóór zonson-

dergang een onderkomen te vinden. Uw huisraad moogt ge medenemen; uw vrouw en uw kinderen ook... maar het vee is aangeslagen en blijft hier!

Boerke Naas stond daar verpletterd.

Zijne drie kinderen omringden hem al schreiend en al roepend:

— Vaderke lief! Vaderke lief!

De moeder zat doodsbлек overeind in het bed, de oogen rood en uitgeweend.

In dien oppersten nood vond zij nieuwe krachten, bezat zij heldenmoed.

— Heb moed, Jan! sprak zij. Wij zullen gaan.

— Arme, lieve vrouw, zei de bezembinder. Wat moet u toch overkomen!... Trien, gij weet toch wel, dat het mijne schuld niet is, hé!... Maar ze doen u sterven!...

En zich tot den opziener richtend:

— Man, sprak hij, gij hebt zelf eene vrouw. God beware u voor een ongeluk, gelijk het mijne; maar mag ik mijne vrouw laten gaan? Het zou haar dood wezen!... Alles, alles moogt gij houden!... Maar laat haar toch hier!...

— Ik heb niets te zeggen, antwoordde de jachtbewaker koelbloedig; ik moet de bevelen uitvoeren, die ik zelf krijg... De woning moet ledig.

— Ik ga met u mede, Jan, sprak de vrouw. Ik voel mij sterk; het zal wel beter gaan dan gij denkt.

Het geschrei der kinderen had eene vrouw doen stilhouden, die daar juist voorbij kwam.

— Wat is er, boerke Naas? vroeg zij, haar hoofd binnen stekend.

— Ah, zijt gij het, Joke? antwoordde de

bezembinder.

— Waarom weent gij hier allemaal? Wat gebeurt er hier toch?... Wat is er toch, Trien? vervolgde zij, tot de bedsonde naderend. Gij moogt niet opstaan, mensch!

— Wij moeten vertrekken, buurvrouw, antwoordde de ongelukkige moeder. Men zet ons aan de deur!

Het mocht eene buurvrouw genoemd worden, alhoewel hare woning zich een kwart uurs verder bevond, daar geen ander huis zoo nabij was.

Toen zij die woorden hoorde: «men zet ons aan de deur», plaatste zij de beide vuisten in de heupen.

— U aan de deur zetten! Wie durft dat doen? Zulke brave, eerlijke en deugdzame menschen als gijlie zijt!... En gij, in zulken toestand, Trien!... Wie durft dat doen?

— Signor Contreras, antwoordde het bezembindertje.

Die naam bracht een zonderlingen indruk te weeg op Joke Tissels, zoo heette zij.

Op haar gelaat las men tevens verontwaardiging, maar ook vrees.

Zij scheen zich te bedenken en neep de lippen te zamen:

De jachtopziener wandelde norsch en overmoedig door de schamele kamer.

— Hebt gij gedaan met al dien wijvenpraat? beet hij hen toe. Maak wat spoed, het is al bijna vier uur.

— Weet ge wat, sprak Joke Tissels, die zich bedacht had, komt gijlie allemaal naar mij. Mijn hoeftje is wel niet groot, maar er is toch plaats genoeg voor u allen.

Boerke Naas en zijn vrouw voelden een

Signor Contreras.

traan van diepe dankbaarheid in hunne oogen opwellen en grepen de brave vrouw bij de handen.

Doch zij onttrok zich aan die betuigingen van dankbaarheid en sprak tot de kinderen:

— Weent maar niet, kleinen, ge moogt dezen avond met onzen hond, den grooten Turk, spelen, en wij hebben eene volle mand kersen in den kelder staan.

De jachtopziener grinnikte.

— Nu dat er eene zottin is, om al uw volkje op haren nek te nemen, zei hij tot boerke Naas, kunt ge haast maken met vertrekken. Of wacht gij tot dat men u met koets en paarden komt halen!

Boer Naas ging antwoorden, doch Joke Tisels greep hem bij de hand.

— Laat dien deugniet gerust, fluisterde zij hem in het oor. In zulk een oogenblik met iemands verdriet spotten, dat zal hem op den rug uitbarsten.

Op dit oogenblik sloeg het vier uur op de kerk.

— 't Is goed dat onze vreemdeling van dezen nacht niet komt, zeide boerke Naas. Hij zoude het hier lief gevonden hebben.

Op denzelfden stond schetterden bazuinen in de verte...

— Wat is dat? riep de jachtopziener, verwonderd naar buiten loopend.

Nauwelijks op de baan, kreet hij:

— Wat beteekent dat nu!... Al dat volk!... Wat!... Ruiters!... Edellieden!... Dat is zeker een bezoek voor mijn heer en meester

Contreras.

De kinderen waren nu ook naar buiten gesneld.

— Kom eens zien, vader!... Kom eens zien, Joke! riepen zij juichend, hun verdriet spoedig vergetend, bij die onverwachte vertooning.

Ook pachter Naas en de buurvrouw liepen nu den huize uit.

— Het is ...het is de... Keizer zelf! riep de jachtopziener.

— De Keizer!... stamelde boerke Naas. Keizer Karel!

— Ja.

— Aan wat ziet gij dit? vroeg boerke Naas. Ze zijn nog te ver om iemand te herkennen.

— Ik zie het aan de keizerlijke vlag, die een edelknaap voorop draagt.

— Zijt gij zeker?

— Heel zeker!

— Welnu, dan zal ik, boerke Naas, aan Keizer Karel spreken en hem recht vragen. Leve Keizer Karel, kinderen! Het is God, die hem zendt; hij zal, hij moet mij aanhooren!

— Als ge den keizer durft aanspreken, dan sla ik u het hoofd in! snauwde de jachtopziener hem toe.

— Dat zoudt ge niet durven, kereltje, de keizer zou u doen opknoopen!... Ik zal hem spreken, ik zal Keizer Karel spreken! Leve de Keizer!

En terwijl de kinderen dien kreet van boerke Naas herhaalden, naderde langzaam en

Filips de Schoone.

statig, op de breede heirbaan, in schitterende pracht, bij trompetgeschal en bazuingeschetter, de vorstelijke stoet.

Den dag, dat de vreemdeling boer Naas gastvrijheid had ingeroepen, heerschte er groote opschudding in het keizerlijke paleis van Brussel.

Daags te voren was Zijne Majesteit zonder gevolg, gansch alleen, uitgereden bij de eerste morgenklaarte.

Niemand wist waarheen, doch daar de keizer slechts eene eenvoudige kleedij had aangeetrokken, veronderstelde men, dat hij een rit te paard in het Zoniënwood had ondernomen en hij vóór het ontbijt nog zou wederkeeren.

Om tien uur hadden 's lands raadsheeren zich aangemeld, om door Zijne Majesteit ontvangen te worden.

Er waren ook bijzondere boden gekomen van Duitschland en Spanje, die — naar men giste — met berichten van het hoogste be-

lang waren gelast. De politieke toestand was zeer gespannen op dit tijdstip, door het oproer der Castiljanen en Aragonners en den woelgeest verwekt door de hervormingsleer van den Augustijnernonnik Luther.

Gezanten van Zeeland en Vlaanderen hadden hunne opwachting gemaakt, doch de keizer was niet weergekeerd.

Tegen den avond waren de hovelingen ongerust geworden: en toen de nacht voorbijging, zonder dat men iets vernam van den jongen vorst, was de angst ten toppunt gestegen.

Den lezer dient hier vluchtig herinnerd te worden, hoe Karel zooveel kronen op zijn hoofd had vergaard, hoe hij op twintigjarige ouderdom de machtigste vorst was, die sedert Karel de Groote over Europa geheerscht had.

Het was een verblijdend nieuws geweest voor al de Nederlanden, toen de mare zich verspreidde, dat de gemalin van Aartshertog

Philips den Schoone (1) op 24 Februari 1500 te Gent van een zoon bevallen was.

Aan dit kind werd den naam van Karel gegeven.

Philips de Schoone, vader van Keizer Karel, was een zoon van keizer Maximiliaan van Oostenrijk, en had dezen op zestienjarigen ouderdom het bestuur ontvangen der Belgische provinciën.

Dit gebeurde in 1493.

Drie jaar later, in 1496, trad Philips de Schoone in het huwelijk met Johanna, dochter van Ferdinand, den koning van Aragon, en van Isabella, koningin van Castilie, zoodat door dien echt de kroon van Spanje aan onzen landvoogd verviel.

Doch Philips had zijne gemalin Johanna laten opsluiten wegens krankzinnigheid; eenige geschiedschrijvers beweren, dat het een voorwendsel was, om van haar ontslagen te zijn.

In September 1503, warm zijnde van het kaartspel, nam Philips een ijskouden drank. Hij haalde zich daardoor eene heete koorts op 't lijf en stierf te Burgos, in den bloeienden ouderdom van 28 jaar.

Karel — de held van ons boek — was dus wees op zesjarigen ouderdom, daar zijne moeder als zinneloos was opgesloten. Karel was de oudste zoon en erfde de kroon der Nederlanden, doch bleef, gelijk natuurlijk was, onder de voogdij van zijn grootvader Maximiliaan.

Deze vertrouwde de opvoeding van zijn kleinzoon aan twee beroemde mannen, namelijk aan Willem van Croi, heer van Chièvres, en aan Adriaan Floriszoon, van Utrecht, die later door het toedoen van zijn leerling, wanneer deze keizer Karel zou heeten, tot de pauselijke waardigheid zou verheven worden onder den naam van Adriaan VI (1). Het is de eenige Nederlander, die ooit den stoel van Petrus beklommen heeft.

Maximiliaan gaf de landvoogdij der Nederlanden aan zijne dochter Margareta, eene schrandere en liefvallige prinses, die altijd

alles in het werk stelde tot het behouden van den vrede en aan wie ons dankbaar volk een standbeeld heeft opgericht, dat thans te Mechelen prijkt, op de Groote Markt (1). Karel werd echter mondig verklaard in 1515, en ontving de regeering der Nederlanden.

Hetzelfde jaar stierf Lodewijk XII, koning van Frankrijk, en daar ook klom een twintigjarige vorst, Frans I (2), op den troon.

De volkeren zagen met angstige bezorgdheid het lot van Europa in de handen vallen van zulke jonge vorsten.

Zouden zij niet beiden naar de heerschappij van het Westen dingen en zouden daardoor geene bloedige oorlogen ontstaan?

Wij zullen verder zien, dat die bekommering gegrond was.

De moederlijke grootvader van Karel was, na den dood van zijn schoonzoon Philips, over Spanje blijven regeeren. Hij stierf in 1518. Karel reist naar Spanje, en wordt er koning gekroond, terwijl hij tevens de beide Siciliën erft.

Weldra kreeg hij het vooruitzicht op eene nog luisterrijker kroon.

Den 12n Januari 1519 overleed Keizer Maximiliaan, te Weenen.

Hij ook, gelijk zijn zoon, stierf ten gevolge eener plotselinge verkoeling, na groote verhitte, door het eten van ijskoude meloenen, op een oogenblik dat hij bezweet van de jacht wederkeerde.

De keizerlijke waardigheid viel aldus open, Karel en Frans I zetten zich op rang, om door de keurvorsten gekozen te worden.

De eerste verwierf de stemmen der meerderheid en werd den 22n Oktober 1520 te Aken gekroond, terwijl hij van den Paus den titel ontvangt van Roomsche Keizer.

Sinds dien dag heet hij Keizer Karel.

Maar die hoogwaardigheid gaat voor hem aanstonds gepaard met zware moeilijkheden.

Een opstand barstte los in Spanje.

Men wil er den Vlaamschen vorst den voet lichten. In Duitschland ontstaat de hervorming en predikt Luther tegen Keizer en Paus.

Het is in deze omstandigheden, dat de twintigjarige keizer verdwenen is.

(1) In het Fransch: Philippe-le-bon, niet te verwarren met den Franschen koning Philippe-le-Bon, in 't Vlaamsch: Philips de Muntchrooder.

(2) Adriaan VI, Paus, 1522-1532.

(1) Landvoogdes Margareta overleed te Mechelen, op 1 December 1530.

(2) Frans de Eerste werd geboren in 1494.

Nu zal de lezer begrijpen waarom het hof zoo beangstigd was over die onverklaarbare afwezigheid.

... ..

Het is reeds twee uur in den morgen.

Twee der voornaamste edellieden van België en tevens twee vrienden en raadsheeren van Keizer Karel, de oude hertog van Chièvres en de Vlaamsche ridder Karel van Lannoy, wandelden nog heen en weder in de raadszaal.

— Ik vrees een ongeluk, zei de hertog.

— Het is de eerste maal niet dat Zijne Majesteit uitblijft, wedervoer ridder Lannoy.

— Het is de eerste maal zonder dat er iemand verwittigd werd.

— Nochtans, ik denk, dat uw angst ongegrond is.

— Waarom, ridder?

Deze antwoordde niet terstond.

Bescheidenheid is overal eene groote deugd, doch aan het Hof is zij eene noodzakelijkheid als men aan zijn rang, zijn goed en zijn leven houdt.

Een onvoorzichtig woord, en dit alles is verbeurd.

— De Keizer is jong, hertog, en gij weet, dat hij van avonturen houdt.

Chièvres fronste de wenkbrauwen.

— Zooveel te erger! mompelde deze.

— Zijne Majesteit is ijverig genoeg en de Staatszaken lijden er niet door.

— De Keizer heeft in Europa vorsten genoeg, die er belang zouden bij hebben hem te doen verdwijnen.

— Dat is waar.

— De Keizer zou nooit mogen uitgaan zonder eene sterke lijfwacht, laat staan gansch alleen, en om zoo te zeggen ongewapend.

— Zijne Majesteit heeft een goed harnas, hertog.

— Een harnas, Lannoy! Zijne Majesteit heeft het paleis verlaten in een licht fluweelen wambuis.

De ridder glimlachte eens.

— Dit bedoel ik niet, sprak hij. Het goede harnas, waarvan ik gewaag, is de liefde van het Vlaamsche volk, die zijn vorstelijken landgenoot beschut.

Chièvres schudde het hoofd.

— Gij redeneert als een onbezonnen jon-

geling.

En met vuur ging hij voort:

— Of kent gij den toestand niet, waarin zich Zijne Majesteit bevindt? Meent gij, dat Frans I het verkroppen kan, dat zijn mededinger de keizerlijke kroon heeft veroverd? Denkt gij, dat de Fransche vorst er zou op zien, eenige bezoldigde moordenaars naar Brussel te sturen, om Zijne Majesteit verraderlijk te overvallen en te vermoorden? Dan zou hij zich Roomsche keizer kunnen doen kronen. En de keurvorsten van Duitschland, die meer en meer de partij van dien afvalligen monnik kiezen, zouden zij er bezwaar in maken den man uit den weg te ruimen, die hunne plannen van heerschappij verijdt?

Vergeet gij, dat Spanje zijn koning haat, omdat hij Vlaming is met hart en ziel, omdat hij aan zijne landgenooten de eereplaatsen schenkt? Betrouwt gij Hendrik den Achtste van Engeland, hoewel onze genadige vorst verloofd is met zijne dochter Maria? (1) Neen, Lannoy, ik ben niet gerust. God weet, ligt Zijne Majesteit niet met dolken doorstoken in het Zoniënbosch. En wat zou het dan wezen? Ik durf er niet aan denken: geheel Europa, van het Zuiden tot het Noorden, van het Oosten tot het Westen, zou in vuur en vlam staan.

De oude hertog streek de handen over het voorhoofd, waarop zweetdruppels parelden.

Hij wandelde onrustig over en weder.

Ridder de Lannoy, integendeel, scheen veel kalmer.

Hij kende zijn jeugdigen vorst en veronderstelde wel, dat het een of ander onvoorzien avontuur zijn Keizerlijken meester had opgehouden; wellicht, meende hij, was de liefde niet vreemd aan die afwezigheid.

Hij deelde nochtans zijne vermoedens niet mede.

— Lannoy, sprak weder de grijsaard.

— Hertog.

— De dag begint reeds te schemeren.

— Ja, ik geloof dat we schoon weder zullen hebben.

(1) Die verloving had plaats in 1522 doch het kwam tot geen huwelijk. Dit was overigens geen nieuws. Op twintigjarigen ouderdom was Keizer Karel reeds viermaal verloofd geweest.

Dit bedaarde antwoord van den ridder hitste den hertog van Chièvres nog meer op.

Hij moest echter lucht geven aan zijn angst en hij vervolgde:

— Er dienen maatregelen genomen te worden.

— Voor wat, hertog?

— Voor wat... voor wat!... Maar om te onderzoeken wat er van Zijne Majesteit geworden is.

— De Keizer zal in den morgen wel terugkeeren, hertog.

— De bedenkelijke afwezigheid van uwen vorst laat u tamelijk onverschillig, ridder, en schijnt u de rust niet te ontnemen.

— Och, in 't geheel niet!... Ik sterf van den vaak.

— Welnu dan, ga slapen; ik zal alleen den plicht vervullen, dien de edellieden op zich moeten nemen.

— En die is?

— De noodige maatregelen nemen, om den Keizer weder te vinden.

— Dan, onder uwe verantwoordelijkheid, hertog.

Deze keek verwonderd op.

— Geheel, antwoordde hij. Maar waarom die aanbeveling?

— Omdat de Keizer uw gedrag onbescheiden zal vinden.

— Onbescheiden! riep Chièvres, die groote oogen vol verwondering opzette.

— Natuurlijk.

— Waarom?

— Wel, zoo de Keizer zonder gevolg het paleis verlaat en aan niemand iets van zijne inzichten mededeelt, dan is dit wel een duidelijk bewijs, dat hij zijn uitstapje geheim wenschte te houden.

— Gij vergeet, ridder, dat een ongeluk ook een mogelijke veronderstelling kan zijn, en helaas, ik vrees dat wij het weldra spoedig zullen ondervinden!

De dag was nu ten volle aangebroken.

De dienstboden van het paleis en de soldaten der lijfwacht schaarden zich te zamen en daar ook werd fluisterend gesproken over 's keizers afwezigheid.

Van tijd tot tijd zagen zij voor een venster-raam het grijze hoofd verschijnen van den hertog van Chièvres en de angst, dien op dezès gelaat te lezen stond bracht eene algemeene onrust te weeg.

Men deed alle soorten van gissingen.

Een der dienstboden wist zelfs te melden, dat het nieuws van 's keizers dood in het paleis was aangekomen. Men had zijn bloedig lijk in een grachtkant, tusschen struiken ontdekt.

Op ditzelfde oogenblik riep plotseling eene stem:

— De Keizer!

Het was die van den vorsten schildwacht, die gelast was Zijne Majesteit te melden.

Die kreet deed soldaten en dienstboden uiteenstuiven, gelijk een schot eene vlucht patrijzen.

De poorten werden snel geopend en de Keizer kwam het voorhof binnen gedraafd.

De hertog van Chièvres kwam naar hem gesneld, zoo spoedig als zijne stramheid het hem toeliet.

— O, Majesteit, kreet hij, wat zijn wij gelukkig u weder te zien! Wat hebt gij ons een vreeselijken nacht doen uitstaan.

De keizer glimlachte.

— En de Staatszaken? vroeg hij. Is er nieuws?

— O, ja, Sire, maar gij moet u nu eerst ter rust begeven.

— Ik heb een goeden nacht gehad, mijn brave Chièvres: nooit sliep ik beter, doch gij zelf zijt vermoeid; ik verlang, dat gij rust zoudt gaan nemen.

— Mag ik eerst de bevelen ontvangen van Uwe Majesteit?

— Zij zullen kort zijn. Ik verlang, dat geheel mijn gevolg reisvaardig weze tegen den middag.

De hertog boog.

Keizer Karel voegde er bij:

— Gaat gij mede, hertog?

— Ik ben vereerd en verheugd telkenmale Uwe Majesteit mij toelaat haar te begeleiden.

— Dan zult gij zien, waar ik zulken goeden nacht heb doorgebracht.

... ..

Het was omtrent half vier. Een schitterende stoet van ridders en edellieden draafde over de baan van Brussel naar Audenaarde, in een wolk van stof door de hoeven der paarden opgezweept.

Vooraan reed een vaandeldrager met het pennoen van den keizer.

De vorst zelf bevond zich te midden van de heerlijke groep ruiters.

De vorst zelf bevond zich te midden van de heerlijke groep ruiters.

Tusschen de boomen zag men nu aan den rechterkant van den weg een klein kerktoorentje oprijzen boven een groepje daken, waarvan de helderroode kleur der tichels sierlijk afstak tegen het loover.

— Kent iemand van u dit dorpje, mijne heeren? vroeg de Keizer.

— Is het misschien Maria-Hoorebeke, Sire? zei ridder van Lannoy.

— Neen, Lannoy. Weet het niemand, mijne heeren?

Geen enkel edelman kon een antwoord geven.

— Het is nochtans het doel onzer reis, mijne heeren... Dit geheimzinnig doel, vervolgde de vorst met een glimlach, waarover

gij allen zoo nieuwsgierig zijt. Uwe lippen branden reeds van in Brussel, om te vragen waar we toch naartoe rijden. Welnu, ziedaar, dat is de eindpaal van ons uitstapje.

— Het is nog geen dorp, Sire, het mag slechts een gehucht heeten, sprak de Chièvres.

— Wel waar, hertog, maar gij zult er met genoeg kennis mede maken. Wilt gij den naam weten, mijne heeren? Hij is licht gelijk een zephier... het is Denderwindeke! Welke zoete naam, niet waar, mijne heeren, door en door Vlaamsch!

— Ah! zei een der edellieden, ik ken een Spanjaard, die hier een kasteel heeft.

— Juist, ridder, sprak de vorst. En die is?

— Signor Alonzo Contreras.

— Is het een uwer vrienden, ridder? vroeg Keizer Karel.

— Neen, Sire, Vlaamsche en Spaansche edellieden spreken eene verschillende taal.

Dit antwoord bedoelde niet alleen het verschil van landspraak, maar door verschillende taal beduidde de ridder, dat zij van meening verschilden in alles en slecht overeen kwamen.

— Mijne gelukwensen, ridder, besloot de vorst.

Men was meer en meer het dorp genaderd.

Nu stroomde het volk van alle kanten toe over de velden, en schaarde zich langs de baan om dien schitterenden stoet te zien voorbij trekken.

Weldra liep het fluisterend van mond tot mond:

— De Keizer! Het is de Keizer!

Men schaarde zich eerbiedig op den doortocht, de mannen ontdekten zich, maar geen kreet weergalmde en op elk gelaat lag die ernstige zweem, welke als een stempel door de droefheid wordt achtergelaten.

Keizer Karel was pijnlijk getroffen.

Beminde zijn volk hem dan niet in deze streek?

Overal was hij zoo geestdriftig ontvangen, waarom bleven hier de monden stom, de gezichten zonder glimlach, de oogen zonder vreugdeglans!

Aan de eerste huizen van het dorp kwam Signor Contreras, in allerijl door een zijner dienstboden verwittigd, den vorst te gemoet.

Op zijn aangezicht stonden verwaandheid en wreede hoovaardij te lezen.

Hij deed zijn paard springen en steigerde op gevaar af de vrouwen en kinderen te verpletteren, die ter zijde van de baan in de gracht moesten vluchten.

— Uit den weg, gepeupel! schreeuwde hij.

Een vluchtige tinteling van gramschap en walg bliksemde door de oogen van den vorstelijken jongeling.

Maar hij bedwong zich.

Met bedaarde stem vroeg hij aan den Spanjaard:

— Hoe komt het, Signor, dat de ontvangst, die mij hier te beurt valt, zoo koel, zoo bitter koel is? Het treft mij onaangenaam, Signor.

— Dat Uwe Majesteit zich daarover niet bedroeve, antwoordde Contreras. Dit gemeene volk is hier zoo laag gezonken; het is zoo dom als vee. Zie ze ons bekijken met hunne runderblikken, Majesteit, 't is goed om voor

den ploeg te spannen, voor anders niet.

De keizer fronste de wenkbrauwen, maar antwoordde niet.

Hij deed Contreras teeken, dat hij in den stoet achter hem kon plaats nemen.

Nu trok men door het dorpje.

Geen enkele kreet: Leve de Keizer! weerklonk, maar eenieder groette ernstig en beleefd.

Karel was zichtbaar ontstemd.

De pastoor van het dorp kwam den vorst welkom heeten.

— Ik ben verheugd u te ontmoeten, mijnheer pastoor, spreek deze, ik heb juist de uitoefening van uw ambt noodig.

— Van mijn ambt, Sire? vroeg de geestelijke herder onthutst.

— Ja, eerwaarde heer, en binnen een uur zal ik uw kerkje komen bezoeken.

De brave man stamelde eenige woorden, maar wist niet goed waar hij het had.

De Keizer in zijne kerk!

De Keizer die hem noodig had als priester. Wat kon dat wel beteekenen?

De koster kwam ook al bedremmeld aangelopen en te zamen beraadslaagden zij over hetgene er te doen stond.

De enkele oude tapijten werden uit den hoek gehaald; de processievaardels uit hunne plooiën geschud en aan de stangen gehecht; de zilveren kandelaars te voorschijn gehaald en de schoonste remonstrantie, schitterend als eene zon, in het opengedraaide tabernakel ten toon gesteld.

— De Keizer in mijne kerk! De Keizer in mijne kerk! murmelde gedurig de pastoor bij zich zelven, en hij wierp een droeven blik rond in den armoedigen dorpstempel, waar zoo veel te kort was.

En wat kwam de Keizer doen?

Dit raadsel moest hij onopgelost laten.

Ondertusschen reed Karel voort het dorp uit.

— Waar gaan wij naar toe? had Contreras reeds eenigen der ridders van het gevolg in het oor gefluisterd.

Ginds in de verte, langs de baan zag de Spanjaard nu de schamele woning staan, waar hij des morgens onmeedoogend droefheid en wanhoop had gesticht.

Een onbestemde angst bekleemde thans zijn hart, hij had een voorgevoel dat een onweer boven zijn hoofd ging uitbarsten.

Daar bemerkte hij zijn jachtbewaker vóór de lage leemen hut... Men zou dus, volgens zijn bevel, reeds aan den verhuis begonnen zijn.

Moest die boer Naas den Keizer eens naderen!

Neen, dat zou hij niet durven! De jachtbewaker overigens zou zulks verhoeden.

Men was nog slechts eenige schreden van de woning van den bezembinder verwijderd.

Boerke Naas stond buiten... Hemel! wat was dat, hij trad vooruit... recht naar den keizer toe!

Ja, Naas wilde zijnen vorst bekend maken met het grievend onrecht dat hem aangedaan werd.

De knecht had vruchteloos gepoogd hem tegen te houden.

Hij liep tot vóór den Keizer.

Daar stond hij bevend, met de klak in de hand, niet durvende naar omhoog zien...

De Keizer daalde neder van zijn paard; aanstonds stegen al de edellieden af.

Boerke Naas was zoo beteuterd, dat hij geen woord kon spreken...

— Wat is er, vriend Naas? zei eene aanmoedigende stem. Zijn we nu geen kameraarden meer?

Bij die taal beurde het bezembindertje voor de eerste maal het hoofd op...

Hij bezag den vorst met wijd opengesperde oogen, vol verbazing en ontsteltenis... Hij werd beurtelings rood en bleek en paars en blauw... Hij hield den mond open, zijne lippen trilden, maar hij sprak geen woord... Zijne beenen schokten en rilden.

Eindelijk, door een uiterste inspanning, stamelde hij:

— De Keizer!... Gij waart... de... Keizer!

En op zijne knieën zonk hij neder in het stof, terwijl hij bevend herhaalde:

— Gij waart de Keizer... Gij waart de Keizer...

Karel glimlachte en zei op blijden toon:

— Sta op, vriend Naas, sta op!... Ik heb u immers gezeid, dat gij mij om vier uur verwachten mocht... Ik kom pater zijn. Ik ben op klokslag. Gij ziet, men mag op mijn woord betrouwen als op dit van den keizer.

En zich tot de edellieden richtende, die eerbiedig in een kring rond hem stonden, volgde hij:

— Mijne heeren, het is hier, dat ik den af-

gelopen nacht heb doorgebracht. Boerke Naas heeft mij eene gastvrijheid geschonken, dat ik er nooit eene meer gulhartiger heb ontmoet.

En zich dan weder tot den bezembinder wendende, die nog niet van zijne bedremmeling was weergekomen:

— Wat kwaamt gij mij vragen, vriend?

In de groep ridders stond er iemand die zoo erg beefde als het eenvoudige boerke: het was de trotsche Signor Contreras.

De kerel was bleek van ontroering en angst. Wat zou er gebeuren?

Naas wierp schuchter een blik op al die rijkuitgedoschte heeren en hij bemerkte den laatdunkenden dorpsdwingeland.

Daar stond zijn beul, die hem met zijne zieke vrouw en kinderen tegen den nacht ging op straat werpen.

En toch voelde hij een oogenblik medelijken met dien schurk, wanneer hij hem daar bleek en rillend zag staan.

Contreras, om den bezembinder het zwijgen op te leggen, opende twee dreigende oogen, vol woede en bedreiging; zijne blikken beteekenden: spreek geen woord of ik zal u vinden!

Dit deed de maat overloopen.

Boerke Naas zou spreken, nog niet alleen voor hem, maar voor geheel de bevolking, die nu van allen kant was toegestroomd en stilzwijgend, verbaasd en vol afwachting dit schouwspel aanstaarde.

— Wat wilt gij van mij, vriend? hernam Karel, nu moedig, doch tevens ernstig.

De blikken van den schelm Contreras hadden moed gestort in het hart van den nederigen landbewoner.

Hij beefde niet meer; hij dacht aan zijne vrouw, aan zijne kinderen, aan zijne dorpsgenooten, en het was met vaste stem dat hij sprak:

— Majesteit, ik kwam tot u met den dood in het hart, ik kwam u smeeke mij recht te doen gelden.

— Spreek, vriend, er zal u recht geworden.

— Waart gij niet gekomen, Majesteit, dan ware ik binnen een uur op straat gezet geworden, zonder dak, zonder haard, met mijne zieke vrouw, met mijn nieuwgeborene, met mijne drie kinderen. Ik hadde onder den blooten hemel moeten omzwerven, ware eene medelijdende buurvrouw niet hier geweest!

om mij onderkomen aan te bieden.

— En wie durfde dit doen, vriend?

Boerke Naas deed een stap voorwaarts en stak den arm uit, terwijl zijn vinger beschuldigend naar de bleeke tronie wees van den Spanjaard...

— Daar, die, Majesteit!... Signor Contreras.

De keizer had zich omgewend.

Op zijn gelaat kon men verontwaardiging lezen.

De kring van edellieden spreidde meer uiteen, als ging elk verschrikt achteruit voor den rechtmatigen toorn van den vorst.

Niemand had ooit de oogen van den keizer zoo streng gezien.

— Nader, Signor Contreras, beval hij.

De Spanjaard trad vooruit in de halve kringruimte, die de hovelingen open lieten rond Karel.

— Gij hoort, Signor, welke verschrikkelijke aanklacht tegen u wordt uitgebracht. Wat hebt gij daarop te antwoorden tot uwe verontschuldiging?

De schurk hadde op zijne knieën moeten vallen en vergiffenis afsmeeken.

Wat deed hij?

— Die boer, Majesteit, liegt, sprak hij. 't Is een luiaard en een deugniet. Hij betaalt zijne pacht niet, hij is wederspannig koppig en gevaarlijk. Dat Uwe Majesteit hem niet betrouwe of geen geloof hechte aan zijne valsche woorden. Het is een vadsige kerel en een gemeene dronkaard.

Een dof gemompel liep tusschen de toegestroomde volksmenigte.

De keizer deed een gebaar met de hand, opdat de edellieden op zijde zouden gaan.

Dan sprak hij tot het volk:

— Mijne trouwe landzaten, mijne vrienden, gij hebt gehoord dat Signor Contreras, een uwer dorpsgenooten beschuldigt. Spreekt hij waarheid, of beschuldigde hij boer Naas valsch?

Mannen en vrouwen schudden allen het hoofd, als in ééne beweging, doch niemand sprak.

Men durft niet voor den keizer.

— Weest niet bevreesd, mijne kinderen, vervolgde de jonge vorst, wiens gelaat straalde, als droeg het den weerglans van de hooge daad van rechtvaardigheid, die hij pleegde.

Een grijsaard trad vooruit.

— Majesteit, sprak deze, gij laat mij toe te spreken, omdat gij de waarheid verzoekt, omdat gij gerechtigheid wilt doen. Gij zijt de lieveling van God, Majesteit, en 't is Hij die u tot ons zendt in onzen diepen nood. Ik ben oud, zeer oud, Majesteit: ik ken alle menschen hier op het dorp. Ik heb allen weten geboren worden, maar de braafste inwoner van Denderwindeke, dien ik ken, de man, die nooit iemand misdeed, maar altijd hulpvaardig was voor iedereen; die ondanks rampspoed en ongeluk en... verdrukking ook, Majesteit, altijd vroolijk en opgeruimd bleef; die een voorbeeldige echtgenoot en vader is, die van eenieder geacht, bemind en vereerd wordt, dit is boerke Naas. Denkt gij niet allen gelijk ik, mijne dorpsgenooten?

— Ja, ja, klonk het aanstonds, bevestigend in koor, rondom den Spanjaard.

— En die man, eerbiedwaardige grijsaard, vervolgde de keizer, op Contreras wijzende, wat denkt gij van hem?

De oude man zweeg.

— Spreek, hernam Karel, het is uw plicht van uw vorst, die uw vader is, in te lichten.

— Ik hadde liever gezwezen, Majesteit, omdat het mij pijnlijk valt te beschuldigen, maar ik zal het doen voor het geluk van mijne dorpsgenooten. Die man, Majesteit, is onze meester en hij maakt ons niet gelukkig, neen, in verre na niet.

— Noem feiten en daadzaken, vriend! beval de vorst.

— Oh! Sire er is hier niemand van allen die gij daar ziet of zij hebben bittere tranen gestort door de schuld van dien man.

De grijsaard keerde zich om en bezag het volk, dan vervolgde hij:

— Daar zie ik Piet Claessens, Jan Peeters, Kobe Schellens... daar Jef Winderiks, Andries Timmermans..., ik heb ze gekend als welhebbende boeren vóór de aankomst van Signor Contreras, thans zijn zij doodarm, want hun beste land, hun schoonste vee werd hun ontnomen en de duur gewonnen penningen door geldafpersingen ontfutseld... Daar staat vrouw Van de Veen; hare kinderen moeten werken voor Signor Contreras, terwijl zij zelve vergaat van ellende... Dit zijn de kinderen van pachter Dielens, een werkzaam man die door Signor Contreras van zijn hofstede werd verjaagd. Zijne vrouw is er van droefheid van gestorven en de vader

gaat dagelijks een uur ver van hier werken om een schamele korst brood te verdienen voor zijn kroost... Daar boerke Naas zelf...

— Genoeg! Genoeg! onderbrak keizer Karel, het is verschrikkelijk!...

Zijn oog vlamde, de gramschap deed de aders op zijne slapen zwellen.

— Wat hebt gij te antwoorden, Signor? vroeg hij en zijne stem konk hard als metaal. Wie gaf u het recht om zooveel schreeuwende en wraakroepende misdaden te plegen? In wiens naam werden al die gruwelen begaan?

— In uw naam, Majesteit! zei de grijsaard.

— In mijn naam! In mijn naam! herhaalde de jonge vorst, terwijl twee tranen over zijne wangen rolden, tranen van droefheid, maar ook van verontwaardiging en woede.

Er volgde een oogenblik stilte.

— Mijnheeren, ziedaar de hoogste Majesteitsschennis, het hoogste verraad, de schandigste trouwbreuk jegens zijn vorst: Misdaden plegen in zijnen naam! Zijn naam doen haten en vervloeken bij de bevolking!

— Dat men dit ondier van onder mijne oogen wegleid; dat men hem gebonden naar Brussel voere, het gerecht zal over hem uitspraak doen.

Signor Contreras stond daar verslagen, verpletterd. Twee wapenknechten snoerden zijne handen op den rug te zaam en met gebogen hoofd stapte hij te voet voort tusschen de ruiters, nog woedende, schuinsche blikken werpende, gelijk een wild dier.

Geen kreet steeg op uit het volk. Eene indrukwekkende stiite heerschte.

De hoovaardige dwingeland van gister werd nu als een vuige schelm geboeid weggeleid.

Het volk zag zijn verdrukker gevallen, het hadde kunnen zegepralen, maar het werd beheerscht door een edel gevoel, het wilde niet laffelijk den machtelozen man schimpen, al had hij dan nog zooveel bloedige tranen doen storten, zooveel rampen en weeën gesticht.

— Gods hand heeft hem getroffen! murmelde de grijsaard.

Maar toen Signor Contreras uit het oog was toen iedereen het besef had dat de dwingelandij een einde had genomen, dat de ijzeren hand niet langer op het dorp zou drukken, dan barstten mannen en vrouwen los in vreugdetranen. Men naderde den keizer als

een vader, men greep zijne handen, men kustte ze, men wilde den boord raken van zijnen koninklijken mantel en de moeders vroegen dat hij hunne kinderen zegenen zou.

Het volk was bewust dat een rechtvaardig vorst dicht staat bij de Godheid.

Karel kon moeilijk zijne aandoening bedwingen.

— Ik dank u, mijne kinderen, sprak hij, voor uwe liefdebetuigingen. Wat ik doen zal voor u, is niet anders dan hetgene rechtvaardig is!... Maar gij hebt mij gesterkt vandaag en verlicht! De plaats van een koning is niet achter de muren van zijn paleis, waar niemand hem naderen kan, maar midden in zijn volk, om de klachten te hooren en het onrecht te herstellen. Ik wil leven voor het welzijn mijner volkeren.

De Vlaamsche edellieden waren allen diep getroffen door dit indrukwekkend tooneel.

Zij verheugden zich innerlijk dat de keizer met eigen oogen gezien had hoe de Spanjaarden zijn landgenooten behandelden.

Doch nu wendde de keizer zich weder tot boerke Naas en zei op vroolijken toon:

Nu, vriend, vergeet maar al het doorgestane leed en laat ons den doopeling gaan halen.

De brave buurvrouw Joke Tissels was reeds binnen naar vrouw Naas gelopen om de blijde tijding over te brengen en te melden welke onwaarschijnlijke voorvallen er buiten plaats grepen.

Het mensch was tegen zooveel ontroeringen niet bestand. Zij rilde als een populierblad.

— Dan was die schoone jongeling, die hier vernacht heeft... murmelde zij, dan was dat...

— Ja, de keizer in persoon, voleindde de buurvrouw.

— Die komt peter wezen van uw zoontje, goede vrouw, zei de vorst, in de hut binnentredend.

Hij ging recht tot het wiegje en tilde er den zuigeling uit.

Deze klampte de kleine vuistjes vast aan het diamanten snoer waaraan het Gulden Vlies bengelde en dat op 's keizers borst tintelde. Het wichtje opende vriendelijke kijker-tjes en lachte zijnen koninklijken peter toe.

— Er is eene meter noodig, vervolgde de vorst; als de keizer peter is, moet de meter van hoogen adel zijn.

— Oh! Majesteit, in geheel den omtrek woont geen edele vrouwe.

Joke Tissels hield den doopeling boven de vont. (Blz. 230)

— En waar is dan die buurvrouw, Naas, die u onderkomen wilde verschaffen.

— Daar, zei de bezembinder, ootmoedig op Joke Tissels wijzend.

— Wel, zij is van hoogen zielenadel, zij zal meter wezen.

— Maar, heere God!... Marante! Marante toch!... stotterde de brave buurvrouw, met haren voorschoot het zweet van haar gelaat wrijvende.

— Neem het kind, vrouwtje, vervolgde de vorst, want mijnheer pastoor wacht reeds op ons.

— Maar toch! Maar toch!... Mijnheer de koning!... Mijnheer de keizer!... Heere toch! Kom hier mijn boeleke!!... Mijn schaapke!. Lach maar eens, mijn engeltje!... De keizer peter en ik meter! Marante! Marante!

Karel en de edellieden sprongen weder te paard en reden dorpwaarts.

Nu joelde en juichte de menigte langs den weg; nu galmdé het uitbundig over het veld:

— Leve de keizer! Leve keizer Karel! Leve

onze vader, onze goede vorst!

Het dorp was reeds versierd met loovermeien en vlaggen.

Voor de deur van elke woning stonden vrouwen, die weenden van blijdschap, moeders die hunne handen reikten tot den vorst.

— Ziet, sprak Karel, tot zijne ridders, ziet wat slechte bestuurders zijn voor een vorst. Daar straks was het dorp op mijn doortocht doodsch als een kerkhof; nu joelt alles gelijk een woud bij zomerochtend; mijne ziel leed voor die onverschilligheid en koudheid die bijna kwetsend waren. Het volk had gelijk. Was het in mijn naam niet dat het verdrukt werd? Het weet nu dat ik het goed meen... Ik heb nog niets gedaan dan een schurk doen wegleiden en met geestdriftige vervoering stroomt het goed Vlaamsch volk mij te gemoet! Welke les! Welke les voor ons allen, mijne heeren!

Hoe treffend waar zijn die woorden!

Hoeveel vorsten werden gehaat door het volk, omdat degenen, die in hunnen naam

bestuurden, misbruik maakten van hun gezag?

Aan de kerk gekomen, stapten de keizer en zijn gevolg af.

De pastoor kwam hem groeten aan den ingang.

Hij had zijn schoonste gewaad aangetrokken, maar altijd vroeg hij zich af: «Wat de keizer toch wel mocht komen doen?»

Maar toen hij vernam dat de vorst kwam peter zijn van het kind van boerke Naas, dan dacht de eerbiedwaardige priester, dat hij plots gek was geworden, dat hij de speelbal was van een kwaden geest die hem begoochelde en de koster moest hem zeggen, dat hij niet droomde, dat het werkelijk zoo was.

Joke Tissels hield den doopeling boven de vont.

Deze ontving den naam van Karel.

Kareltje zou een geluksbode zijn voor Denderwindeke.

Na de plechtigheid, vooraleer den tempel te verlaten, wandelde de vorst eens rond.

Plotseling struikelde hij...

Zijn voet had zich verstrikt in een der talrijke gaten die door de tapijt gaapten.

De pastoor kwam verward en bedremmeld toegelopen, met stamelende verontschuldigen.

— Uwe kerk schijnt niet in weelde te zwemmen, niet waar, mijnheer pastoor? Waar mijn petekind gedoopt werd moet het luisterrijker worden. Chièvres, gij zult er voor zorgen, niet waar?

De hertog boog; de pastoor zag rood van geluk.

Op het kerkplein was nu de gansche bevolking van Denderwindeke toegestroomd.

Toen de jonge vorst buiten trad, ging een lange jubelkreet op.

— Leve de keizer! Leve onze goede vader! klonk het uit aller borsten.

De vorst bleef geruimen tijd met den hertog van Chièvres spreken, daarna nam hij minzaam van ieder afscheid, en kuste zijn petekind vooraleer te vertrekken. Dan sprong hij te paard en midden het vreugdig gejoel der bevolking, omringd door zijnen heerlijken ridderstoet, sloeg hij den weg in der Belgische hoofdstad.

Eén edelman van zijn gevolg, de hertog van Chièvres, was achtergebleven.

Hij riep de bijzonderste inwoners van het

dorp bijeen.

— Ziehier, sprak hij, wat Zijne Genadige Majesteit nalaat in den doopskorf van zijn petekind:

«Landbouwer Johannes Naas wordt tot schout benoemd van het dorp;

» Daar de keizer wil dat zijn petekind een waardige woning hebbe, schenkt Zijne Majesteit aan landbouwer Naas het kasteel, tot hiertoe bewoond door Signor Contreras, wiens goederen verbeurd zijn verklaard;

» De nieuwe schout van het dorp zal overgaan tot eene rechtvaardige verdeeling der onroerende goederen van Denderwindeke. Al wie iets ontnomen werd door Contreras, zal zijn eigendom terug ontvangen;

» Daarenboven zullen de inwoners van Denderwindeke vijf en twintig jaren vrij zijn van belastingen: de jongelingen zullen niet in den krijgsdienst worden opgeroepen;

» Elk inwoner is een vrij man.»

Men begrijpt met welke uitbundige blijdschap die keure werd begroet.

Geene stad in de wereld had ooit zooveel voorrechten gekregen.

Voor Naas had Chièvres daarenboven eene gansche fortuin ontvangen. Ook Joke Tissels werd mild beloond, terwijl de ouderling, die het woord had genomen der verdediging van het belasterde bezembindertje, een rijkelijk pensioen werd toegediend tot het einde zijner dagen.

De pastoor zag in zijne kerk kostbare tapijten en schilderijen, een prachtig orgel, een nieuw altaar en kazuivels van goudbrokaat toestroomen.

De man was nooit zoo gelukkig geweest.

Velen dier kostbaarheden waren nog te zien tot vóór honderd jaren, toen de Fransche republikeinen hier alles kwamen te vuur en te zwaard zetten en Vlaanderen bestolen en arm roofden.

Ja, Kareltje Naas was een geluksbode voor Denderwindeke. Fortuna scheen den overvloedshoren in zijne handjes te hebben gegeven en kleine vuistjes hadden hem kwistig omgeduwd over het dorpje! Ook werd Kareltje voortaan als koning van Denderwindeke vereerd en bemind, terwijl de vader, die, ondanks dat hij een kasteel bewoonde, zich nog altijd boerke Naas deed heeten, in wijsheid en rechtvaardigheid, tot ieders voldoening het dorp bestuurde.

De Vroolijke Daden van Keizer Karel

(Volledige uitgave)

VLAAMSCH E BOEKHANDEL. — ANTWERPEN.